Nõnda näit. on suremus tüüfusesse langenud Danzigis, Frankfurdis, Dresdenis, Münchenis 60—200-lt 1—9-ni aastas veevärgi 25—40-a. kestusaja jooksul, kusjuures tüüfusesse suremise langus tuleb panna suurel määral veevärgi olemasolu arvele.

Itaalias võideldakse praegu radikaalselt mitmete nakkushaiguste — malaaria, tuberkuloosi ja tüüfuse — vastu. Tüüfuse vastu võitlemisel pannakse pearõhku veevärkide korraldamisele.

Tartu veevärgi ehitamise kavatsuste tekkimisest ja ehitamise teostamisest leiduvad andmed eelmistes väljaannetes [1]).

Soovida jääb, et meie jõuaksime kord olukorrani, kus terve linn on varustatud veevärgiga ja kanalitsatsiooniga. Sellejuures peab käima kanalisatsioon veevärgi ees, sest veevärgi olelu tõttu suureneb märgatavalt vee tarvitamine ja roiskvete ärajooksu võimaluste puudumisel reostub maapind suuremal määral ning avanevad võimalused infektsiooni levimiseks.

Veevärgi tegevuse järelevalve suhtes on väga suure tähtsusega vee pidev tervishoiuline kontroll. Võib ju veevärk levitada pisikute vette sattumisel laiaulatuslikul ja seega väga hädaohtlikul viisil nakkushaigusi. Linnade veevärkide ajalugu teab palju sääraseid kurbi juhtumeid (Hamburgis, Harkovis, mitmeis ameerika linnades). Seda on põhjustanud juhuslikkude veevärgiühenduste kohtadel sissetunginud reostatud jõevesi, maa-aluste liinide katkemine, pisikuid eraldavate tööliste töötamine filtritel või paakides ja muude vajaliste ettevaatusabinõude mittesilmaspidamine töö juures. Saanud kibedaid kogemusi niisugustest õnnetustest, on korraldatud tänapäeval kõikide suuremate veevärkide juures vee kontroll-laboratooriumid. Vee analüüse toimetatakse suuremate veevärkide juures iga päev, et vähemagi häiriva nähtuse juures leida selle põhjused ja kohe tarvidusele võtta ettevaatusabinõud. Ka Tartu oleks pidanud sisse seadma vee tervishoiuliseks kontrollimiseks küllalt kuluka laboratooriumi. Kuna aga Tartus on vee analüüside tegemiseks Eestis kõige täielikumalt sisustatud laboratoorium Tartu Ülikooli tervishoiu-instituudi näol eriteadlaste juhatusel, siis linna veevärgi-juhataja astus 1933. a. lõpul tervishoiu-osakonna ettepanekul ühendusse nimetatud instituudiga, missugune asutis on võtnud enesele vee kontrollimise ülesande.

U j u l a. 1928. a. püstitatud linna ujula, mahutades kuni 3000 suplejat, tegutses viimaseil aastail hoogsalt, mis õigustab täiel määral selle asutise ehitamise. Külastajate arv on mitukümmend tuhat aastas. Võrreldes praegust ujulat Vene ajal Kivi- ja Puusilla vahel asunud ujulatega, on sellel väga suured paremused eeskätt suplemiseks puhtama vee mõttes asukoha tõttu ülalpool linna.

Kui juhtida praegu ülalpool ujulat jõkke suubuv Tähtvere linnaosa ja õllevabrik A. Le Coq'i roiskvete kraav jõkke allpool ujulat, mis iseenesest kergesti läbiviidav, siis saaks ujula täiesti puhta jõevee.

Külastajatel on ujulas kasustada raadio ja võrkpall.

---

[1]) Tartu, 1927, lk. 577—580. Tartu I, 1933, lk. 181.